

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İşverenler tarafından keyfi bir şekilde kullanılan İş Yasası'nın 25/2 maddesi (Kod 29) ile yaşanan hak gasplarının araştırılması, Kod 29 ile kadın emekçiler özelinde neden olunan mağduriyetin ortadan kaldırılması ve haksız/keyfi uygulamaların önüne geçilmesi için çalışmalar yapılması, anayasa ile güvence altına alınmış olan sendikal hakların korunması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

Tulay HATIMOĞULLARI ORUÇ

Adana Milletvekili

GEREKÇE

Sinbo fabrikasında, Tüm Otomotiv ve Metal İşçileri Sendikası (TOMİS) üyesi işçiler, ücretsiz izne çıkarılmıştı. Ücretsiz izni iki ay daha uzatıldığı bildirilen işçiler, direnişe geçmiş ve direnişlerinin 31. gününde kazanımla işçilerin geriye dönük hak kayıpları giderilerek iş başı yapmalarına karar verilmişti. Ancak kısa süre sonra iş başı yapan fabrika işçisi Dilbent Türker İş Kanunu'nun 25/2 maddesi (Kod 29) maddesini kullanarak işten çıkarılmıştır. Fabrika önünde 25 Ocak 2021 tarihinden bugüne direniş çadırı kurarak işine geri dönmek için mücadelesini sürdürmektedir. Birleşik Metal İş Sendikası'nın Ekmekçiogulları A.Ş.'de yetki alması üzerine, sendika üyesi işçiler 8 Aralık 2020 tarihinde (Kod 29) gerekçe gösterilerek keyfi ve hukuksuz şekilde işten çıkarılmıştır. İzmir Büyükşehir Belediyesi iştirakleri olan İzenerji ve İzelman A.Ş.'de çalışan 16 işçi, İzmir Valiliği'nin haklarında başlattığı güvenlik soruşturması sonucunda 20 Ekim 2020 tarihinde Kod 29 gerekçesiyle feshedilmiştir. 4 aydır işsiz olan DİSK/Genel İş Sendikası üyesi 16 işçinin, belediye binası önünde başlattığı direniş sürmektedir. İstinye Üniversitesi, astım hastalığı olan ve bu nedenle 5 gün evden çalışan akademisyen Gülçiçek Dere'yi 16 Şubat 2021'de Kod 29'la işten çıkarmıştır. Yine pandemi süresince PTT Kargo-Sen emekçileri ve Gaziantep'te Yasin Kaplan Halı'da çalışan 16 tekstil işçisi Kod 29 ile işten çıkarılmıştır.

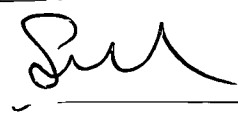
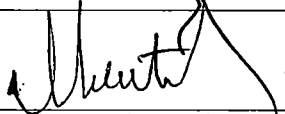
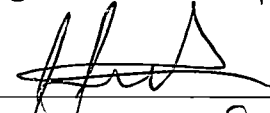
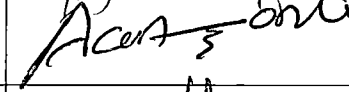
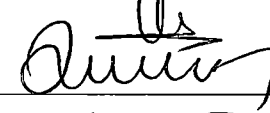
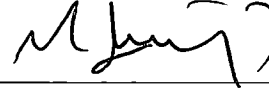
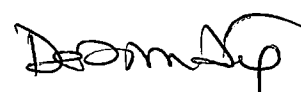
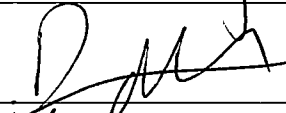
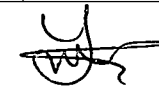
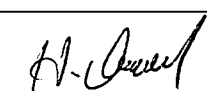
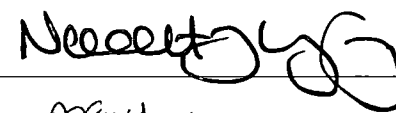
Koronavirüs salgını nedeni ile, salgın sürecinin ilk aylarında kayıtlı ve kayıt dışı birçok işçi işten çıkarılmış veya ücretsiz izne ayrılmak zorunda bırakılmışlardır. Bunun üzerine İş Kanunu'na 16.04.2020 tarihinde eklenen geçici madde ile iş veya hizmet sözleşmesinin feshedilmesi yasaklanmıştır. Ancak “ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller” istisnası ile bu yasak delinerek, işçiler keyfi olarak işten çıkarılmaya devam edilmektedir. En güvencesiz işlerde çalışmaları dolayısıyla emek piyasasında en kırılgan pozisyonlarda çalışmak zorunda bırakılan kadınlar bu süreçten daha çok etkilenmektedir. Kamusal alandaki cinsiyetçilikten dolayı Kod 29 kadınlara karşı sıkça uygulamaya konulmaktadır.

İşverenlerin işten çıkardıkları işçiler için Sosyal Güvenlik Kurumu'na on gün içinde vermek zorunda oldukları işten ayrılış bildirgesinde, işçilerin hangi gerekçeyle işten çıkarıldıkları kod numarasıyla işaretlenmektedir. Kod 29 olarak bilinen, işçinin İş Kanunu'nun 25/2 maddesinde sayılan “Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller” sergilediği gerekçesiyle iş akdinin feshedildiğini göstermektedir. Bu kod ile işverenler yükümlülüklerinden kolayca kaçabilmekte, işçilerin yasak olmasına rağmen işlerine son vererek, kıdem ve ihbar tazminat hakları gasp edilmektedir. Ayrıca 29 Numaralı kod sebebiyle işten çıkarılan işçiler işsizlik maaşı, kısa çalışma ödeneği ve Kovid-19 sebebiyle işsiz kalanlara verilmesi kararlaştırılan nakdi ücret desteğini dahi alamamaktadırlar.

İşten çıkarma yasağını anlamsız hale getiren bu istisnaya işverenler, Kod 29 ile, pandemi sürecinde işten çıkarmalara haklı neden bulmaya çalışmaktadır. Birçok iş yerinde kötü çalışma koşullarının düzeltilmesini isteyen ve sendikalaşan işçilere dönük hukuksuzca kullanılan Kod 29'un ucu çok açıktır ve yeterince denetlenmemektedir. İşverenler, bu eylemleriyle Türk Ceza Kanunu'nun 118. Maddesinde tanımlı bulunan sendikal hakların kullanılmasını engelleyerek açıkça suç işlemektedirler.

İşçiler bu kod nedeni ile yeni bir işe çoğu zaman kabul edilmemekte, kendilerini izaha mecbur hissetmektedirler. Bu durum kadın işçiler açısından daha da zorlayıcı bir hal almaktadır. Kadınların yeni bir iş ararken veya yeni bir işte çalışırken daha fazla mobbinge, tacize, ayrımcılığa uğramasına sebep olmaktadır. Bu kod ile işten çıkarılan kadınların beyanlarına göre; “ahlaki uygunsuzluk” sebebiyle işten atılma aile içinde ahlaki sorgulamalar ve şiddete neden olurken, sosyal güvenceli işler bulmakta zorlanmaktadır.

Çalışanların İş Yasası'nın 25/2 maddesi (Kod 29) uygulaması sebebiyle oluşan işçilerin mağduriyetlerinin giderilmesi, özellikle kadın işçilerin yaşadığı çifte mağduriyetin ortadan kaldırılması, Kod 29'un geriye dönük keyfi kullanımlarının denetlenerek, etkin mücadele yöntemlerinin belirlenmesi ve sendikal hakların korunması amacıyla acilen Araştırma Komisyonu kurulması gerekmektedir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	SEVİN GÖŞKUN	MUŞ	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	SIDIK TAŞ	SİİRT	
5	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
6	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
7	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
8	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
9	MURAT SARISAÇ	VAN	
10	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
11	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
12	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
13	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
14	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
15	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
16	OYA ERSOY	İSTANBUL	
18	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
19	RIDVAN TURAN	MERSİN	
20	SAİT DEDE	HAKKARİ	